

Пам'яті Валентини Петрівни Палієнко

Палієнко Валентина Петрівна (1935–2021) – географ-геоморфолог (Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (1958), кандидат геолого-мінералогічних наук (1971), доктор географічних наук (1991), професор (2003), голова Асоціації геоморфологів України.

Заступник директора з наукової роботи Інституту географії НАН України, завідувач відділу геоморфології (з 1992 р.), член редколегії журналу «Фізична географія та геоморфологія».

Лауреат премії Національної Академії наук України ім. В.І. Вернадського (1997), Державної премії України в галузі науки і техніки (2009); нагороджена медаллю «За трудові досягнення» IV ступеня та дипломом міжнародного Академічного рейтингу популярності «Золота фортуна» (2008), відзнакою НАН України «За наукові досягнення» (2015), Пам'ятною відзнакою на честь 100-річчя Національної академії наук України (2018). У 2008 році Указом Президента України В.П. Палієнко присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Як знайти слова шани і любові до Валентини Петрівни, неймовірного суму за нею? 17 березня 2021 року. Пішла у кращій Світ чудова світла людина, справжній науковець, особистість, яких стає все менше і менше...

Географи багатьох поколінь завжди знали Валентину Петрівну як відомого дослідника, вимогливого керівника і разом з тим – мудрого порадника, щирю і доброзичливу, уважну до кожного людину. Деякі колеги називали її мамою.

Важливим внеском В.П. Палієнко у розвиток теорії і методики регіональних геоморфологічних і неотектонічних досліджень є створення першої в Україні геохронологічної схеми неотектонічного етапу, обґрунтування ретроспективних морфоструктурно-неотектонічних моделей основних етапів розвитку парагенетично пов'язаних морфоструктур орогенного та платформного типів; проведення кореляції геоморфогенезу в орогенному поясі України та суміжних платформних регіонах, виявлення закономірностей сучасної динаміки рельєфу України; розроблення принципів і створення нового геоморфологічного районування території України. Створена В.П. Палієнко наукова школа з дослідження новітньої та сучасної геодинаміки літосфери, є визнаною як в Україні, так і за її межами.

Обіймаючи протягом багатьох років (1992-2012) посаду заступника директора з наукової роботи, і пізніше, як один із провідних науковців інституту, Валентина Петрівна неодмінно була центром природничо-географічного та й усього наукового життя установи.

Валентина Петрівна Палієнко (Палеєва) народилася 9 вересня 1935 р. в м.Києві, тут минули роки її дитинства і юності. В дитячих спогадах Валентини Петрівни назавжди закарбувалися важкі роки окупації та важкі повоєнні роки. У 1958 році вона закінчила Київський державний університет, кафедру геоморфології. Унікальним й неймовірним був пеший досвід самостійних геолого-

геоморфологічних досліджень в пустелях Східних Кара-Кумів (1958-1961рр.), який, мабуть, багато у чому визначив організаторські здібності та стиль наукової роботи дослідниці. За спогадами Валентини Петрівни, територія дослідження була поділена на дві частини. З метою її геологічного картування були створені два експедиційних загони, в кожному з яких працював один з молодого подружжя Палієнків. Спільні наукові інтереси, духовну єдність, любов і повагу один до одного Валентина Петрівна та Едуард Тимофійович Палієнко пронесли через все життя. Понад 60 років їх чудова родина створювала атмосферу взаєморозуміння, взаємопідтримки. І, мабуть, не випадково, що майже одночасно вони пішли з життя.

Перші наукові роботи В.П. Палієнко є узагальненням результатів польових вишукувань і присвячені дослідженню будови четвертинних відкладів, морфологічних і морфометричних параметрів рельєфу височини Карабіль. З 1961 року, і до останніх днів, наукова, творча, просвітницька діяльність В.П. Палієнко пов'язані з академічною наукою, з Інститутом (Сектором, Відділенням) географії. Науковий спадок професора В.П. Палієнко налічує понад 430 публікацій у вітчизняних і зарубіжних виданнях. Вона є автором і співавтором більш, ніж 20 монографій, атласів, геоморфологічних і неотектонічних карт Європи, Азії, України. Окремо слід відзначити науково-організаційний внесок В.П. Палієнко у створення Національного атласу України як члена його редакційної колегії. Нею проведено велику організаційну і редакційну роботу в процесі формування блоку «Природні умови та природні ресурси», розроблено зміст низки геоморфологічних та неотектонічних карт, що увійшли до атласу.

Будучи випускницею кафедри геоморфології Київського державного університету, Валентина Петрівна постійно підтримувала зв'язок із рідною кафедрою. Багато років присвятила вихованню молодого покоління

вітчизняних геоморфологів, викладаючи на кафедрі геоморфології Київського національного університету фундаментальні теоретичні та прикладні дисципліни. Практично всі члени кафедри, які мають науковий ступінь, а також багато інших українських географів захищали свої кваліфікаційні роботи у спеціалізованій вченій раді Інституту географії, де професор В.П. Палієнко була багаторічним заступником голови та головою. До останнього дня Валентина Петрівна працювала членом спеціалізованої вченої ради на географічному факультеті Шевченкового Університету.

Одна з важливих рис В. П. Палієнко як дослідника – увага та розуміння необхідності польових досліджень, їхньої ролі в отриманні нових знань. Валентина Петрівна часто наголошувала, що відсутність польових досліджень погано позначається на її здоров'ї. Справжній дослідник-польовик, невтомна мандрівниця, яка завжди забезпечувала свої теоретичні та методичні узагальнення

результатами власних натурних досліджень. Дуже часто, збираючись в експедицію, обговорюючи завдання досліджень, ми чули від Валентини Петрівни: «Я знаю цю територію, я там працювала»...

Світла пам'ять Вам, Валентино Петрівно, і яскравих мандрів у тому Світі, звідки Ви оберігаєте близьких Вам людей.

Сергій Бортник, професор, завідувач кафедри землезнавства та геоморфології Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

Роман Спиця, старший науковий співробітник, завідувач сектору геоморфології Інституту географії НАН України,

Людмила Сорокіна, старший науковий співробітник відділу ландшафтознавства Інституту географії НАН України.